

Yazar: Rebat ARBAÞ

Kýrmýzy ýpýkta durup

Bugün kýrmýzy ýpýk yada trafik týkanýklýdynda duruptan bahsedeyim... Önce þunu hatýrlatalým... **motosiklet esas olarak ön fren ile durur.** Bazý eskiler buna karpý çýksada en güvenli frenleme daima iki frenin kullanýlması ile olur. Sakýn sadece arka freni kullanarak durmaya çalyþmayýn.

Hadi bakalým giderken kýrmýzy ýpýk yandy

1-Aynayý kontrol edin... Arkadan gelen (Ayný zamanda kaset deðiþtirirken, bir yandan telefonla konuþan, ve arka koltuktaki çocuðuna laf yetiþtiren otomobili) sizi-kýrmýzy ýpýdy - öndeki týkalý trafiði gördümü? Duruyor mu? Ýyi o zaman :)

Þeridin temiz bir yerini seçin ayaðýnýzy koymak için... yaðlý, kumlu, çukurlu, su gölcüklü (Ne kadar derin acaba) pis yerlere ayaðýnýzy basmamaya gayret edeceksiniz.

2-Frenlemeye baþlayýn... Vites küçültün ... 1'e kadar... **hiçbir zaman boþa almayýn** (*) arkadaki duramazsa yapacak hiçbirþeyiniz kalmaz. Ayrýca siz durduðunuzda arkanýzda kimse olmayabilir, sonradan tamgaz biri çýkagelir mesela...

- Tekrar aynayý kontrol edin...

- Ýki freni birden kullanýn ve durun.

Hiçbir zaman ýpýklary görmek için kafanýzy kaldýrýp bakmak gerekecek kadar yaklaþmayýn ýpýklara, yani yaya geçidini tamamen serbest býrakýn. Baþýnýz yere paralel düz ileri bakarken trafik ýpýklary "Görüp alanýnýz" içinde olsun.

- Ön Freni ve debriyajý her zaman dört parmaðýnýzla kullanýn. [MX (Motocross) yarýþçýsý deðilsiniz * unutmayın *]

3- Durdunuz...

DÝKKAT

Pozisyonunuz þu olmalý (**)

Debriyaj sonuna kadar çekili

Vites 1'de

Sađ ayak Frende (Basýlý tabii)

Sol ayak yerde. (Temiz ve sađlam bir yerde)

Sađ el gaz vermeye hazýr (Hatta arada hafif hafif gaz veriyor)

Gözler ilerde, ama ayný anda yayalarý, geçen trafiđi, ve aynayý kontrol ediyor.

Ön tekerlek ileriye bakýyor

Yolcunuz varsa kýpraþmadan :) papa papa oturuyor, size birþeyler söylüyorsa siz onu baþýnýzý çevirmeden dinliyorsunuz, sakýn ola ki ayađný yere koymaya filan kalkmýyor ve tutunduđu yeri - katiyen - býrakmýyor.

En öndede olsanız arada da olsanız **peridin apýry sađ yada sol kenarýna çekilmeyin**, bu arkadaki arabayý yanýnýza davet etmek anlamýna gelebilir bazý sürücüler tarafýndan. Arkadan gelen trafiđi tamamen bloke edin. Baþka motorlu biri daha varsa gidip yanýnda durmayýn, en az yarým, en iyisi bir motor boyu geride ve aksi yanda (O soldaysa siz sađda) kalýn. Sakýn muhabbete filan girmeyin.

Hiçbir zaman gidip **arabalarýn arasýnda durmayýn**, yani iki aracýn arasýnda, hele ki kör noktalarýnda. Buna mecbur kalýrsanız bu sürücülerle göz temasýna geçip sizi görmekte olduklarýndan tamamen emin olun ve böyle bir mecburiyete bir daha düþmeyeceđinize dair kendinize söz verin.

Unutmayýn yaptýđýnýz her dođru þey kendiniz, her serserilik bütün motosiklet camiasý içindir. :)

Neyse devam...

Arada kalmýpsanız, yani önünüzde de araba varsa arkadan gelen trafiđe daha çok özen gösterin, gerekirse önünüzdekinin sađýna - soluna kaçabilmelisiniz... yani ortada kalmayýn. Aslýnda çok temiz açýk otoyollarda deđilseniz hiç bir zaman peridin ortasýný kullanmayýn, hep arabalarýn sađ yada sol tekerlek izinden gidin. Buralarý daha temiz ve yađsýzdýr.

(*) Kimisi size debriyaj çekili kırmızı yolda beklemenin motorun sağlıklı için pek iyi olmayacağını söyleyebilir... aldırma. Motorlar bu uluslararası standarda göre imal edilmiştir, debriyaj üç kurulum bir parçadır, esas olan gerektiğinde arkadan gelen yada daha yavaş yanmadan kalkan aracın önünden kaçmak ve hayatta kalmaktır. Ayrıca bazen N'den 1'e kolaylıkla alabilirsiniz vitesi, ayağınız kayar, sağ ayağı yere indirip freni baltamak zorunda kalırsınız, bu defa yokuştaysanız ön freni çekmeniz gerekir, aynı anda gaz veremezsiniz, motor stop edebilir vs. vs. vs. türlü komplikasyonlarla karışabilirsiniz ve aranızda bekleyen insanlar genellikle yavaş gördüğünde gaza basma eğilimindedir.

Unutmayın motosiklette hafif kaza yoktur! Çünkü otomobil arasında tampon tampona ufak bir "tokuma" sizin için büyük bir bacak anlamına gelebilir.

Yani iyisini siz 1'e alın, fren lambanız yanıyor olsun sürekli ve dediğim gibi bekleyin :)

- Debriyaj için esas sağlıklı olan şey onu "kavrama noktasında" uzun süre tutmaktır.

(**) Bunu bir çek-list gibi bir kağıda yazıp ezberlemeniz iyi olacaktır. Ben öyle yaptım, ilk motoruma yaptırmıştım.

Ayrıca bu konuda daha önceden gelmiş sorular, görüşler ve cevaplar bulunuyor...

Bunlarada bir göz atın lütfen.

Soru: (ICE)

Valla hiç üpenmeden yazdığın için ben tepekkür ediyorum sadece bir soru soracağım kafama takıldı bana motor öğretene kişiler ön freni 4 parmakla değil sadece 2 parmakla sıkmam gerektiğini söylediler çünkü zaten çok kuvvetli ve hassas bir ön fren var 2 parmakla bile sıkı diye durdurabiliyor acaba hangisi doğru?

Cevap: (Hakan - Kendisi tecrübeli bir MX -Motocross sürücüsüdür)

Yıkıde doğru aslında... Ama şu da var ki kullandıkça zaten en rahat pozisyonu kendin bulursun.. Mesela yokuş yukarı kalkarken iki parmakla ön freni sıkıp aynı anda gaz verebilmek gibi.... Ve küçük bir öneride benden; motor kullanmayı beheriçi yerine dağda bayırda öğrenmeye çalışın... Asfalt üzerinde ve otomobiller arasında hata yapıpta sağ kalma şansınız oldukça azdır... Ayrıca alıpkın olmanızda trafiğin akışıyla doğru orantılı olarak hızlı gitmek

zorunda kalabilirsiniz.

Cevap (DD):

Peki, bu yanıtla sanırım Hakan'ıda yanıtlamış olacağım...

Önce, freninizin "Çok" kuvvetliyse bir sorun var, ayarlanması gerekiyor demektir. Sağlıklı bir motorun freni (Yada hiçbirpeyi) hiçbir zaman "Çok" kuvvetli ve/veya "Hassas" olmamalı. Yada sen henüz motora alışmamış olabilirsin, gerektiğinden fazla güç uyguluyorsundur... Aslında bu daha genel bir problem. Çalışmak lazym, yavaş hızlarda yumuşak duruvermek görüldüğü yada sanıldığı kadar kolay değildir.

Debriyaj "Bir defada tam olarak", Fren daima "Gittikçe artan" güçte ve "Kararlılıkla" çekilmelidir... veee bunu iki parmağınla yapamazsın maalesef.

Yki parmakla fren yapmak daha önce yazdığım gibi MX (Yarış) tekniğidir. Ön freni/tekerleği bloke edip aynı zamanda arka tekerleğe spin vererek bozuk zeminde dar yerlerde motoru hemen hemen olduğu yerde döndürmeye yarar. (Bir ayakta yeredir bu arada) MX motorunuz yoksa ve gevşek zeminde deöilseniz denemeyin, pratik hayatta bir yarar olmayacaktır, tehlikelidir de üstelik.

(Tabii bir de mountain-bike downhill tekniğidir... Zaten fren kolu iki parmak için dizayn edilmiştir... Ancak o alet sizin vücut ağırlığınızın 7-8 de biridir ve bambaşka bir teknik sözkonusudur. Daha önce yazdığım, motosiklet "Motorlu bisiklet" değil, "Yki tekerlekli otomobil" dir)

Bir diğer noktada şudur, evet 30-50 gibi hızlarda giderken motoru yavaşlatmak için iki parmakla yaptığınız fren bir ipe yarayabilir ama motor yüklüyse, yolunuz varsa, yokuş aşağı gidiyorsanız, hızınız diyelim 130 km/h filan gibiyse ve bu saydıklarından biri yada birkaçı bir aradaysa yandığı gülüm keten helva :) Önünüze çıkan birpeyi için motora kenetlenmiş "O diğer iki parmak" ı oradan söküp frene koyamazsınız ve duruş mesafeniz defalarca artar. Zaten çoğu kez bir iki metre bile artması motorcu için bir felakete yol açar.

Fren pedalını bir kapı gibi düğünün, siz kapıyı açmak kapatmak için kol tarafından mı itersiniz yoksa mentepeye yakın bir taraftan mı? Yki parmakla yapılan frende mentepe tarafını kullanıyorsunuz, yeterli moment kolu olmadan yeterli güç üretilmezsiniz. Ayrıca - bütün - motorlarda fren kolu dört parmağa göre dizayn edilmiştir (Ylave - modern MX makineleri istisna) ve emniyetli duruş için gerekli güç ancak böyle üretilir.

Ben kendim çok denedim, bob bir yerde siz de deneyin, iki parmakla "Yumuşak" (smooth) fren yapılamaz. Oysaki dört parmakla istediğiniz basıncı istediğiniz yumuşaklıkta uygulayabilirsiniz.

Hakan yokup yukarı durduğunda hem freni hem gazı aynı elle idare edip motoru kaldırmaktan bahsediyor, haklıdır çünkü motoru size tarif ettiğim gibi durdurmayı başaramamıyptır yada o şekilde öğretilmemiş ona (Ve bana) ve bu cambazlıda ihtiyaç duymaktadır. (Yıtaraf: aynı peyi ben de çok yapmıyım - bilgisizlik) Yani vites 1'de, sağ ayağı frende, sol ayağı yerde olsa bir taraftan parkı mırdanarak yokup yukarı kalkacağı yerde lüzumsuz risk alıyor, dikkat kesiliyor, yanlış yere odaklanıyor. Hakan'a bunu yazdığı için teşekkür ederim bu arada...

Evet motor kullanmak hüner ister ama kesinlikle "Cambazlık", "Özel marifetler" istemez. Bunlara gerek duyduğunuzu hissediyorsanız birpeyleri yanlış biliyor yada uyguluyor olmanızdır. "Hüner - ustalık" ise zamanla, sabırla, antrenmanla, tecrübeyle ve yapılan işi severek kazanılan bir peydir.

Lafı gelirken bir ufak hatırlatma daha: Motorla giderken partların deşmekte olduğunu hissettiğinizde, mesela ilerde okul dağlımı çocuklar kaldırımda, iki inek yol kenarında otluyor, park halindeki arabalardan birinin stop lambaları yanıyor -içinde biri var gibi, **FREN KOLONU DÖRT PARMADINIZLA "ÖRTÜN"**. Normal gidiyorsanız zaten gazı kesmeyin ama fren yapmaya, manevraya hazır olun... Ön fren son derece önemlidir unutmayın ve parmakları gazdan çekip frene koymak çok kıymetli bir süreyi sizden çalar, hatta "Ürkütücü" bir peyle karışabilirsiniz ve o panikle sımsıkı tutunup hiç fren yapamayabilirsiniz bile. Bunlar hep tecrübe -istatistik... Biraz öz güven ve biraz çalışma ile hepsi oluyor :)

Bu köpe yazısının geldiği yer: Endurocu - Motosiklet ve Enduro Haberleri, Gezi, Kamp:

<http://www.endurocu.com>

Bu köpe yazısı için adres:

http://www.endurocu.com/modules.php?name=Kose_Yazilari&op=viewarticle&artid=48